

De 9 H'er		Eksempler på indsats
Hvad skal den unge lave?	<p>Indhold</p> <p>Indholdet i en opgave eller aktivitet skal være tydeligt for den unge.</p> <p>Dette er vigtigt i undervisningen og andre aktiviteter, men også i frikvartererne og legesituationer, da disse ellers ofte kan virke kaotisk for den unge.</p>	<p>Tydeliggør det væsentligste. Sig – skriv eller tegn kun det der er vigtigt.</p> <p>Minimer visuel og auditive indtryk – ro i de fysiske omgivelser.</p> <p>Skriv indholdet af en lektion op på tavlen.</p> <p>Marker i bogen, eller giv den unge en plan for hvad han skal lave.</p> <p>Lav aftaler omkring pauser for den unge, så han ved hvad han skal.</p>
Hvordan skal den unge lave det?	<p>Metode</p> <p>Det er vigtigt at den unge ved, hvordan en opgave eller aktivitet, skal gribes an.</p> <p>Det er vigtigt at vise den unge de bøger, han skal bruge, eller de materialer, der skal anvendes, samt hvordan de skal anvendes.</p>	<p>Det kan være en god ide at lave en "opskrift" i punktform på rækkefølgen over, hvordan opgaven udføres.</p> <p>Strategier til opgaver kan laves som bageopskrifter.</p> <p>Brug eventuelt skabeloner til skriftligt arbejde.</p> <p>Giv et eksempel på opgaveløsning ved selv at gøre det.</p>
Hvorfor skal den unge lave det?	<p>Meningsskabende</p> <p>Unge med kognitive forstyrrelser har ofte mangelfuld forestillingsevne, hvilket gør det særligt vanskeligt for dem, at opfatte meningen med det der foregår og det hjælper dem ikke, at voksne argumenterer for det de finder meningsfuldt. Det handler om at tilrettelægge</p>	<p>Forsøg at finde alternative meninger og tag gerne udgangspunkt i den unges interesser. Det der giver ham/hende mening.</p> <p>Meningen kan også være en motiverende belønning.</p>

	undervisningen og aktiviteter så de giver eleverne mening	Brug evt. ydre motivationer, men kun hvis du er fuldstændig sikker på at den unge har færdighederne til at klare opgaven.
		Eksempler på indsats
Hvor skal den unge lave det?	<p>Placering</p> <p>Hvor den unge skal være, kan have meget stor betydning. Hvis det ikke er tydeliggjort, kan den unge bruge uforholdsmæssigt megen hjernemæssig energi på at prøve at finde ud af det.</p>	Lav eventuelt en arbejdsplads der er skærmet mod/minimerer forstyrrelser.
Hvornår skal den unge lave det?	<p>Tidspunkt</p> <p>Unge med kognitive forstyrrelser kan have svært ved at skabe overblik og opfatte rækkefølge. De har ofte mangelfuld tidsfornemmelse, som medfører vanskeligheder med oplevelse af progression</p>	<p>Et tydeligt dagsskema, visualiseret - altså tydeliggjort med farver eller symboler.</p> <p>Rækkefølge i opgaveløsning og aktiviteter – først og så.</p>
Hvor længe skal den unge lave det?	<p>Tidsperspektiv</p> <p>En undervisningslektion eller fx en løbetur kan være et vidt begreb, når man har vanskeligheder med fornemmelse for tid eller progression. Denne uoverskuelighed kan medføre at den unge slet ikke kommer i gang.</p>	<p>Visuel tidsstyring eventuelt ved hjælp af en timetimer.</p> <p>En plan over opgaver eller aktiviteter.</p> <p>Tællesystemer – fx løbe 4 runder, læse 3 sider mv</p> <p>Opdeling af opgaver i mindre bidder kan gøre det mere overskueligt for den unge.</p>
Hvem skal den unge lave det med?	<p>Undervisere, klassekammerater</p> <p>Det kan være vigtigt at fortælle den unge hvem han skal være sammen med i en given situation</p>	<p>I de situationer, hvor elever skal arbejde med andre elever, udpeg da på forhånd de andre, skriv eventuelt deres navne ned på en seddel, så der ikke er tvivl om, hvem de skal være sammen med.</p> <p>Skriv eller sæt et billede på dagsskemaet om de/den ansvarlige voksne.</p>

<p>Hvor meget skal den unge lave?</p>	<p>Mængde</p> <p>Eleverne har ofte svært ved at opleve progression, altså at det går fremad og nærmer sig en afslutning og opgaver kan derfor virke uoverskuelige.</p>	<p>Tydeliggør altid, hvor meget der forventes at den unge skal lave, afmærk med kryds, pile, eller brug en gul post-it, hvor det kan skrives eller tegnes, hvor meget den unge skal lave.</p> <p>Del opgaver op i mindre overskuelige dele.</p> <p>Hvor meget og hvor længe kan overlappes hinanden, da begge er forbundet med progression.</p>
<p>Hvad skal den unge så?</p>	<p>Først/ bagefter.</p> <p>Nogle elever kan ikke koncentrere sig om det de forventes at gøre nu, hvis de ikke ved, hvad der skal ske efterfølgende.</p> <p>Samtidig er det vigtigt at sikre, at den unge har mulighed for at orientere sig om skoledagens forløb.</p>	<p>En plan for den enkelte undervisningslektion opskrevet på tavlen</p> <p>Et dagsskema gerne med visuelle symboler, som hænger synligt og let tilgængeligt kan være en stor støtte.</p>